

დაზარალებულის კომპენსაცია სისხლის სამართლის პროცესში და
მისი მიმართება მიმოსვლის თავისუფლების კონსტიტუციურ
სტანდარტთან

ნანო ზარანდია

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სისხლის სამართლის ფაკულტეტზე სისხლის სამართლის მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

სისხლის სამართლის სამაგისტრო პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ბადრი ნიპარიშვილი, სამართლის დოქტორანტი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

19.06.2026

ნანო ზარანდია

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი განიხილავს დაზარალებულის კომპენსაციის ინსტიტუტს სისხლის სამართლის პროცესში, მისი უზრუნველყოფის მექანიზმებსა და მათ შესაბამისობას კონსტიტუციურ და სტანდარტებთან. კვლევაში ყურადღება ეთმობა 2025 წელს განხორციელებულ საკანონმდებლო ცვლილებებს, რომლითაც სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში დაზარალებულის კომპენსაციის უზრუნველყოფის სპეციალურ ღონისძიებად განისაზღვრა მსჯავრდებულისთვის საქართველოდან გასვლის აკრძალვა.

ნაშრომში გაანალიზებულია მოქმედი საკანონმდებლო ჩარჩო, სასამართლო პრაქტიკა, განმარტებითი ბარათები, სახალხო დამცველის შეფასებები, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკა და სხვა ქვეყნების გამოცდილება. კვლევა ასევე ეყრდნობა პრაქტიკოს იურისტებთან ჩატარებულ ინტერვიუებს, რომლებიც წარმოაჩენს რეგულაციის პრაქტიკულ პრობლემებს.

კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ დაზარალებულის კომპენსაციის სისხლის სამართლის პროცესში ინტეგრირება შეიძლება ემსახურებოდეს ლეგიტიმურ მიზანს, კერძოდ, დაზარალებულის ქონებრივი ინტერესის დაცვას. მიუხედავად ამისა, მოქმედი მოდელი შეიცავს რამდენიმე მნიშვნელოვან ხარვეზს: რეგულირება არ ადგენს ქვეყნიდან გასვლის აკრძალვის გამოყენებისთვის სათანადო მტკიცების სტანდარტს, არ მოიცავს ნაკლებად შემზღუდველი საშუალებების წინასწარი შეფასების ვალდებულებას და ქმნის შეზღუდვის ავტომატურად გამოყენების რისკს. ნაშრომი ასკვნის, რომ აღნიშნული მექანიზმის კონსტიტუციურ და ევროპულ სტანდარტებთან შესაბამისობისთვის აუცილებელია სასამართლოს მიერ შეზღუდვის ინდივიდუალური დასაბუთება, პროპორციულობის მკაცრი შეფასება და შეზღუდვის პერიოდული გადახედვის ეფექტიანი მექანიზმის დანერგვა.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: დაზარალებული, კომპენსაცია, სისხლის სამართლის პროცესი, საქართველოდან გასვლის აკრძალვა, მიმოსვლის თავისუფლება, პროპორციულობა.

Abstract

This master's thesis examines the institution of victim compensation in criminal proceedings, its securing mechanisms, and their compatibility with constitutional and international standards. The research focuses on the legislative amendments adopted in 2025, which introduced a prohibition on leaving Georgia as a special measure for securing victim compensation under the Criminal Procedure Code.

The thesis analyzes the existing legislative framework, court practice, explanatory notes, assessments of the Public Defender, the case law of the European Court of Human Rights, and the experience of other countries. The research also relies on interviews conducted with legal practitioners, which reveal the practical problems of the regulation.

The research found that the integration of victim compensation into criminal proceedings may serve a legitimate aim, namely the protection of the victim's pecuniary interest. Nevertheless, the current model contains several significant shortcomings: The regulation does not prescribe an appropriate evidentiary standard for the imposition of a travel ban, does not include an obligation to assess less restrictive measures in advance, and creates a risk of the automatic application of the restriction. The paper concludes that, in order for this mechanism to comply with constitutional and European standards, it is necessary to ensure individualised judicial reasoning for the restriction, a strict proportionality assessment, and the introduction of an effective mechanism for periodic review of the restriction.

Key Words: victim, compensation, criminal proceedings, prohibition on leaving Georgia, freedom of movement, proportionality.